

Spis treści

Wstęp	9
Rozdz. I. Lud pracujący jako suweren	17
1. Zasada jednolitości władzy państwowej	17
2. Lud pracujący jako suweren prawny	21
3. O pozakonstytucyjnym charakterze ludu pracującego	38
4. Pozakonstytucyjny wpływ ludu na władzę publiczną	42
5. Lud pracujący jako suweren faktyczny	50
6. Lud pracujący jako suweren	54
Rozdz. II. Suweren prawny a system organów państwa	56
1. Władza ustrojodawcza a problem samookreślenia władzy publicznej	56
2. Prawo wyborcze a kreacja organów władzy publicznej	66
3. Powrót do idei zwierzchnictwa parlamentu?	84
4. Instytucje demokracji bezpośredniej	95
5. Brak równowagi między rządzącymi a rządzonymi	102
6. Suweren prawny a system organów państwa	105
Rozdz. III. System przedstawicielski	107
1. System przedstawicielski a system organów władzy państwowej	108
2. Pozycja ustrojowa Sejmu PRL	110
3. Sejm PRL a rady narodowe	114
4. Sejm PRL a Senat PRL	129
5. System przedstawicielski	135

Rozdz. IV. Sejm PRL a Rada Państwa 137

1. Sejm PRL a Rada Państwa: powoływanie, kontrola i kompetencje 138
2. Rada Państwa jako organ pośredniczący..... 155
3. Ewolucja pozycji ustrojowej Rady Państwa 163
4. Sejm PRL a Rada Państwa 167

Rozdz. V. Sejm PRL a Rada Ministrów 170

1. Sejm PRL a Rada Ministrów: powoływanie, kontrola i prymat ustawy 171
2. Rada Państwa a Rada Ministrów 197
3. Pozycja prezesa Rady Ministrów 201
4. Sejm PRL, Rada Ministrów a Komitet Obrony Kraju 208
5. Sejm PRL a Rada Ministrów 214

Rozdz. VI. Sejm PRL a prezydent PRL 217

1. Prezydent Rzeczypospolitej z 4 i 19 lutego 1947 r. 217
2. Problem głowy państwa w PRL 219
3. Umowa okrągłostołowa o prezydencie PRL 224
4. Prezydent PRL: pozycja ustrojowa, tryb wyboru, kompetencje i odpowiedzialność 229
5. Zwierzchnia pozycja Sejmu PRL w systemie władzy publicznej a prezydent PRL 235
6. Prezydent PRL a Rada Państwa i kierownictwo polityczne PZPR 242
7. Sejm PRL a prezydent PRL 244

Rozdz. VII. Sądy w systemie władzy publicznej 246

1. Zasada niezawisłości sędziowskiej 247
2. Sąd Najwyższy w systemie władzy publicznej 255

3. Naczelny Sąd Administracyjny	262
4. Sądy w systemie władzy publicznej	266
Rozdz. VIII. Trybunał Konstytucyjny w systemie władzy publicznej	269
1. Badanie zgodności prawa z konstytucją w Konstytucji PRL..	270
2. Czuwanie nad zgodnością prawa z Konstytucją	273
3. Trybunał Konstytucyjny a badanie konstytucyjności i legalności prawa	275
4. Rola NSA i Trybunału Konstytucyjnego w kontroli władzy publicznej.....	289
5. Trybunał Konstytucyjny w systemie władzy publicznej	291
Rozdz. IX. PZPR a system władzy publicznej	293
1. Proces powstawania państwowej woli ludu pracującego	293
2. PZPR a system władzy publicznej: system przedstawicielski, Rada Ministrów, Rada Państwa, Komitet Obrony Kraju, prezydent PRL i sądy	298
3. Rola więzi funkcjonalnych w systemie władzy publicznej ...	327
4. PZPR a system władzy publicznej	333
Rozdz. X. ZSRS a system rządów w PRL	335
1. Cele polityki zagranicznej PRL	335
2. Wpływ ZSRS na relacje między rządzącymi a rządzonymi ..	340
3. ZSRS a system rządów w PRL	342
Rozdz. XI. System rządów w PRL	344
Bibliografia	357
Indeks osób	386

Lech Mażewski, adiunkt w Katedrze Historii Państwa i Prawa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Ostatnio opublikował *Długa dekada lat siedemdziesiątych (1968-1981). Rola nowelizacji z 10 lutego 1976 r. Konstytucji PRL z 22 lipca 1952 r. w ewolucji ustroju PRL na tle konstytucji europejskich państw socjalistycznych*, Toruń 2011.

System rządów w PRL cechował się olbrzymią przewagą rządzących nad rządzonymi - mimo że z biegiem czasu stosunki między tymi dwiema grupami nabierały charakteru bardziej zrównoważonego. W 1980 r. powstała możliwość kontroli działań organów administracji państwowej na zasadzie zaskarżania przez obywateli ich decyzji do sądu administracyjnego. Ważne znaczenie miało funkcjonowanie pod koniec lat 80. Trybunału Konstytucyjnego, co niosło ze sobą elementy interkontroli. Elementy intra- i interkontroli zawarto także w noweli konstytucyjnej z 7 kwietnia 1989 r., ustanawiającej Senat i prezydenta PRL. Osobną sprawą było ustanowienie w 1987 r. instytucji referendum, dzięki czemu istniała możliwość artykułowania woli ogółu poza strukturami ludu pracującego.